

משנה תמיד פרק ב

Mishnah Tamid, chapter 2

(1) When his brethren saw that he descended [from the ramp and heaped the ash] they came running and hurried to wash their hands and feet in the laver. They took the shovels and the forks and went up to the top of the altar. Those limbs and pieces of fat that had not been consumed since the evening were removed to the sides of the altar. If there was no room on the sides of the altar then they placed them on the [top part of the] ramp above the

א ראוהו אחיו שיירד, והם רצו ובאו, מהרו וקדשו ידיהם ורגליהם מן הכיור, נטלו את המגרפות ואת הצנורות ועלו לראש המזבח. האברין והפדרין שלא נתאכלו מבערב, סונקין אותם לצדדי המזבח. אם אין הצדדין מחזיקין, סודרין אותם בסובב על הכבש: **ב** החלו מעלין באפר על גבי התפות. ותפות היה באמצע המזבח, פעמים עליו כשלש מאות כור. וברגלים לא היו מדשנין אותו, מפני שהוא נוי למזבח. מימיו לא נתעצל הכהן מלהוציא את הדשן: **ג** החלו מעלין

surrounding sovev [ledge].

(2) [After they removed those limbs] they then began to scoop the remaining ashes onto the heap. This heap was located in the middle of the altar and sometimes there was as much as three hundred *kor* on it [a metaphor, meaning quite a bit]. On the Festivals they would not clear off the ashes [rather they would make an even larger heap] as this [was evidence of the many Festival offerings and] was considered an ornament for the altar. It never happened that the priest tarried from removing the ashes [outside the camp, rather it was left there because it was considered an ornament].

(3) They then began to pile the logs of wood to the fire. Were all types of wood

רבנו עובדיה מברטנורא

א ראוהו אחיו. לאותו שתרם את המזבח: שירד. מן המזבח ונתן את הגחלים במזרח: והם רצו בו וקדשו ידיהם ורגליהם. כדי לעבוד עבודה: סונקים. מסלקים אותו. לשון נענוע ונדנדו. והן כגדי מסנקן, גדי שהוא עיף על ידי נענוע ונגיחות שמנגחין זה בזה, אף כאן סונקים מנענעים ומהפכין אותן בצנורות לצדדי המזבח: בסובב על הכבש. כלומר על הכבש שכנגד הסובב: **ב** החלו מעלין באפר. לאחר שסלקו לצדדים או לסובב אברים ופדרים שלא נתאכלו, היו מושכים את האפר במגרפות שבידם ומעלין אותו לתפות כמין כרי גדול של אפר שהיה באמצע המזבח צבור ועשוי כתפות: פעמים עליו כשלש מאות כור. גוזמא קתני, דמעולם לא הניחו להיות עליו שלש מאות כור: וברגלים לא היו מדשנים אותו. לא היו מוציאין את הדשן לחוץ אע"פ שהוא רבה על המזבח: מפני שהוא נוי למזבח. שיהיה נראה שקרבנות הרבה היו על גבי המזבח: מימיו לא נתעצל. כלומר מה שהיה דשן כל כך לא מחמת עצלות הכהנים אלא לנוי להראות שקרבנות הרבה

suitable for the fire? Yes all types of wood were suitable for the fire [of the altar] except for vine and olive wood [so as not to reduce olives and grapes in the Land of Israel and also because they don't burn well]. But they mostly used wood from [non-fruit-bearing] fig trees, nut tree branches and oil trees.

(4) He then arranged the great woodpile on the east side of the altar [one of four burning woodpiles (see Yoma 4:6)] with an opening on the east [to allow air to enter], while the inner ends of the [selected] logs touched the central heap. Spaces were left between the logs in which they lit brushwood.

(5) They selected from there [i.e., from the piles of wood] choice pieces of fig-tree wood and with these they lit the second woodpile [from where the coal was removed] for the incense [this was] near the southwestern corner four cubits north of it, estimating an amount of wood needed to produce five *se'ah* of coal [approx. 65 liter, which was needed for the incense offering] and on *shabbat* estimating an amount of wood needed to produce eight *se'ah* of coals [the additional amount

רבנו עובדיה מברטנורא

קרבו על גבי המזבח: ג מעלין בגזרין. שני עצים ארוכים ומשופין היו נותנים לתוך אורך המערכה, דכתיב (ויקרא ו) וביער עליה הכהן עצים בבוקר בבוקר, מלמד שטעונה שני עצים: וכי כל העצים כשרים למערכה. דקתני החלו מעלין בגזרין סתם ולא קא מפרש מאיזה מין של עצים היו הגזרין. ומשני, הן, כלומר הכל כשרים חוץ משל זית ושל גפן דאסורין משום ישוב ארץ ישראל לפי שהן טוענים פירות, ואית דאמרי טעמא לפי שהן נעשים דשן מיד: מזרבינות. ענפים של תאנה. ודוקא תאנים רעות דלא עבדי פירי: ושל עץ שמן. העושה שמן אפרסמון. ואני שמעתי שהוא האילן שקורים בלע"ז פיני"ו, ובערבי צינובור"ר, ואע"ג דעץ מאכל הוא אין בו צורך כמו בגפן וחית, הלכך לא אסרוהו משום ישובה של ארץ ישראל כדרך שאסרו הגפן והזית: ד מערכה גדולה. לפי שיש עוד מערכה אחרת, קרי להך מערכה גדולה. שלש מערכות היו שם בכל יום, אחת מערכה גדולה ששורפים עליה התמיד. והשנייה מערכה פחותה ממנה והיא קרויה מערכה של קטורת שנטלים ממנה גחלים במחתה לקטורת שמקטירים בבוקר ובין הערבים. והשלישית אינה משמשת כלום אלא לקיום האש דכתיב (שם) והאש על המזבח תוקד בו, זו מערכה שלישית של קיום האש: וחזיתיה מזרחה. מראית פניה דהיינו הפתח והחלוקן של המערכה לצד מזרח של מזבח: וראשי גזרין. הפנימים היו ארוכים עד שהיו נוגעים בתפוח: את האליתא. חריות דקין תוחבין בין הגדולים להצית

בגזרין לסדר אש המערכה. וכי כל העצים כשרים למערכה. הין. כל העצים כשרין למערכה, חוץ משל זית ושל גפן. אבל באלו רגילין, במרביות של תאנה ושל אגוז ושל עץ שמן: ד סדר המערכה גדולה מזרחה, וחזיתה מזרחה, וראשי הגזרין הפנימים היו נוגעים בתפוח. ורוח היה בין הגזרים שהיו מציתים את האליתא משם: ה בררו משם עצי תאנה יפין, לסדר המערכה שניה לקטורת מכנגד קרן מערבית דרומית, משוך מן הקרן כלפי צפון ארבע אמות, בעמד חמש סאים גחלים. ובשבת בעמד שמונת סאים

was necessary] because they would burn there the two dishes of frankincense of the [showbread of the previous week that were offered on the altar every *shabbat*]. The limbs and the pieces of sacrificial fats which

גָּחָלִים, שְׁשָׁם הָיוּ נוֹתְנִין שְׁנֵי בְּזִיכֵי לְבוֹנָה שֶׁל לֶחֶם הַפְּנִים הָאֲבָרִים וְהַפְּדָרִים שֶׁלֹּא נִתְאַכְלוּ מִבְּעֶרְב, מִחֲזִירֵין אוֹתָן לְמַעְרְכָה. הַצִּיתוּ שְׁתֵּי הַמַּעְרְכוֹת בְּאֵשׁ, וַיִּרְדּוּ וּבָאוּ לָהֶם לְלִשְׁכַת הַגְּזִית:

were not consumed overnight were returned [from the sides of the altar (see Mishnah 1) and] onto the [sides of the great] woodpile, they then lit the two [aforementioned] woodpiles and went down to the chamber of hewn stone [to draw lots for the daily Temple service].

רבנו עובדיה מברטנורא

האש. ואליתא לשון אליה, על שם זנבות האודים: **ה בררו משם**. מבין מקום העצים: **בעומד חמש סאים**. היה באותה מערכה של קטורת כמו חמש סאים גחלים שמהם היה חותה לצורך הקטורת: **בעומד**. כמו באומד: **ובשבת בעומד שמונה סאים**. לפי שצריך עוד גחלים לשני בזיכי לבונה של לחם הפנים שהיו מקטירים משבת לשבת: **מחזירין אותן למערכה**. ונשרפים שם בצדי המערכה הגדולה: **ובאו להם ללשכת הגזית**. לעושת פייסות: